D·N

4/1 1948

Falska fasader

Levnadsstandarden är låg i Ryssland, vida lägre än i Sverige och över huvud i västra Europa, det är ett välkänt förhållande. Den konkreta jämförelse mellan löner och priser som Dagens Nyheter i går publicerade ställer eländet i det ryska samhället i klar belysning. Såsom måttstock vid jämförelsen har tagits det antal timmar som en rysk respektive en svensk arbetare med genomsnittslön måste arbeta för att tillhandla sig en viss kvantitet av en viss vara. Skillnaderna är genomgående ofantliga, särskilt när det gäller saker som icke hör till det för uppehället absolut oundgängliga. En ryss måste arbeta över en timme för ett kilo rågbröd, medan motsvarande tid för svensken är 19 minuter. Det är en stor skillnad, men den ter sig liten i förhållande till andra skillnader. För ett kilo smör behöver ryssen arbeta 23 timmar och 36 minuter, svensken 2 timmar och 26 minuter. Arbetstiderna för ett kilo kalvkött är för ryssen 11 timmar och 35 minuter, för svensken 2 timmar och 3 minuter, för ett kilo ägg respektive 6½ timme och 2 timmar, för en kostym av helylle 580 och 78 timmar, för ett par skor 104 och 13 timmar. Alla siffror utan undantag går i samma riktning. För de flesta förnödenheter måste en ryss arbeta minst fem gånger så lång tid som en svensk. Siffrorna ger icke möjlighet att generellt bedöma levnadsstandarden. Av dem, liksom av andra uppgifter, kan man emellertid sluta sig till att en svensk arbetare lever på minst 2—3 gånger högre nivå än den ryske arbetaren.

Jämförelsen gäller endast arbetare. Dess giltighet kan icke utsträckas till exempelvis företagschefer, högre officerare och statstjänstemän. Inkomstskillnaderna i Ryssland är nämligen ofantligt stora. Det beräknas att en företagschef har 50—80 gånger högre lön än en vanlig arbetare, och härtill kommer att de direkta skatterna, som i Sverige verkar i hög grad utjämnande, är ytterst obetydliga i Ryssland, medan de indirekta skatterna är högre än hos oss. Vid en jämförelse mellan de nyss nämnda folkgrupperna skulle alltså resultatet bli ett helt annat — om man så vill för ryssarna förmånligare — än vid en jämförelse mellan arbetarnas levnadsvillkor. De väldiga inkomstskillnaderna har för länge sedan blivit icke blott i praktiken genomförda, utan också i den ideologiska debatten försvarade. Nu påstår rent av både de ryska och de svenska kommunisterna att Lenin var klar motståndare till jämlikhet — de bestämda uttalanden av Lenin som går i motsatt riktning citerar man inte vidare.

På ett intressant sätt kompletteras de nu nämnda uppgifterna av socialdemokraten redaktör Birger Lundbergs artikel om bostadsnöden i Moskva (i senaste numret av Vi). Enligt hr Lundberg har "bostadssituationen i Moskva undergått en ständig försämring alltsedan revolutionen", dvs. sedan kommunisternas maktövertagande år 1917. Genom det bostadsbyggande som nu planeras "får den stora massan ingen förbättring alls, den får det tvärtom sämre". En mängd familjer bor "mitt i rummet", de har inte ens ett hörn eller en vägg till sitt förfogande; en ryska som får höra att arbetarfamiljerna i Sverige har eget kök vägrar att tro på ett så orimligt påstående. I stor utsträckning lägger man ned arbete och material på praktlokaler för skilda institutioner i stället för på bostadsbyggande; Potemkinkulisserna går igen. Hr Lundberg betonar också den stora klasskillnaden i Ryssland; "det är ett svalg befäst — ekonomiskt och socialt — mellan en renhållningsarbetare och en chef för en gastronombutik."

Att Ryssland under den kommunistiska regimen gjort framsteg på många områden — icke i förhållande till USA och Västeuropa, men väl i förhållande till tsardömet — är obestridligt. Särskilt gäller det sådana kollektiva ting som folkundervisning och sjukvård; på sådana punkter var även nazismen och fascismen framgångsrika. Den enskildes materiella levnadsvillkor under normala förhållanden har däremot efter alla uppgifter att döma endast obetydligt förbättrats. Detta gäller även om man helt bortser från förödelsen, förlusterna och den härav följande försämringen av läget under de senaste åren.

Likväl skulle det vara just i förbättringen av den enskildes välstånd som den kommunistiska regimen kunde tänkas söka ett rättfärdigande. I andra avseenden är dess konsekvenser fruktansvärda — även från de utgångspunkter som revolutionärerna själva godtagit. Vilken kommunist eller kommunistsympatisör kunde år 1917 ha tänkt sig att efter trettio år den segerrika revolutionen skulle ha utmynnat bland annat i: avrättning eller förvisning av de flesta revolutionsmän, en aggressiv utrikespolitik, innebärande bland annat erövring av en rad länder vilkas självständighet Lenin garanterat, total likriktning, förbud för andra partier, slavarbete för många miljoner — mot några tiotusental under tsardömet — undertryckande av tryck- och debattfrihet, preusseri inom armén, uppstigandet av en ny överklass av politiker, företagschefer och generaler, hård strafflagstiftning, en ledarkult mot vilken den gamla vördnaden för tsaren förbleknar.

I den kommunistiska press som vädjar till svenska arbetare att omvandla Sverige efter ryskt mönster påträffas icke någon av dessa sakligt ovederläggliga uppgifter. Däremot har denna press just nu glatts över att kommunalvalen i Ryssland visat ett valdeltagande på 99,99 procent, vilket innebär att alla, gamla och unga, friska och sjuka, tvångsarbetare och s. k. fria arbetare, avlägset boende jordbrukare och stadsbor, uttalat sin lojalitet mot regimen — utom de döende, ty de kan beräknas utgöra omkring en tiotusendel av befolkningen. På en sådan anslutning räknar man även i Sverige om vi — liksom Estland, Lettland och andra stater — en gång blir befriade.

Ett känt nazistombud i Sverige under kriget,

den 1945 utvisade Ernst Blauert, har fått tillstånd att återvända hit, och nu vistas han här sedan någon tid. Därmed har stilenligt kronan satts på ett långt verk av hygglighet mot bemälde person. Det kan vara skäl att erinra om några fakta som borde vara kända även för myndigheterna. Redan tidigt fästes från olika håll Skånepolisens uppmärksamhet vid att Blauert dels påstods ha bedrivit nazistisk agitation vid privatundervisning av skolpojkar, dels ansågs ha gjort cykelturer till trakter av Skåne med militära anläggningar. I samband med mannens avsaknad av kända regelbundna inkomster och tydligen icke dåliga levnadsstandard hade dylika påpekanden ett påtagligt intresse — men de intresserade inte polismyndigheterna, som efter att ha gjort en del förfrågningar huvudsakligen bland Blauerts vänner kom till det resultat som landsfogde Rosengren i undervisande ton meddelade en av anmälarna i telefon: "Blauert är inte nazist, men han är en god tysk." Blauert anställdes som lärare i tyska vid en polisskola i Malmö, han fick undervisa järnvägsmän och höll föredrag i radio, och professor Rooth i Lund styrde om att han, ehuru saknande varje akademisk examen, anställdes som universitetslektor i Lund. Då de danska flyktingarna började komma till Lund utröntes det att Blauert med hjälp av en kvinnlig vän i Lund intresserade sig för dem, och då han talade en utmärkt svenska, hade ett behagligt sätt och togs för svensk, fick han av en kvinnlig dansk flykting reda på en, möjligen två av de hemliga flyktingrutterna från Danmark till Sverige. Rosengren underrättades ånyo; ingenting hände. I början av 1944 lyckades privata danskvänner i Sverige få med så gott som absolut säkerhet tre saker konstaterade: att B. sedan år 1940 var inskriven nazist, att han åtnjöt en ansenlig lön från Tyskland och att han både vid tyska legationen i Stockholm och generalkonsulatet i Malmö räknades som en mera betydande person än en vanlig tysk privatperson skulle ha ansetts vara. En utförlig promemoria härom sattes upp och skickades till landsfogde Rosengren, som försåg den med spydiga marginalanteckningar, inte mot Blauert, utan mot anmälaren. En hemställan att B. skulle höras avslogs; ett förslag att man ju bl. a. kunde fråga hans hustru om en del saker avslogs av en av Rosengrens närmaste män med motiveringen att hustrun hade ett litet barn, och vad skulle hon göra av det den stund hon var i förhör. Man föreställde polismyndigheterna att en tysk nazist som intresserade sig för danska flyktingsrutter kunde bli farlig för människoliv; polismyndigheterna svarade — fullt riktigt — att på den farligheten fanns ju dock inga obestridliga bevis!

Officiellt var Blauert lektor vid en filial av Deutsche Akademie i Malmö, den kända propagandainrättningen med kulturell skylt. Samtidigt tilldelades han privata rörelsemedel, som i varje fall ett år uppgick till 50.000 kr., en summa som är tillräckligt upplysande. Och nu har han fått en lugn fristad i Sverige — lika lugn som förra gången han var här.

NETZLERS TEKNISKA INSTITUT

Linnégatan 4 (vid Järntorget) Göteborg. — Inspektor Prof. GÖSTA BODMAN. VERKMÄSTAREEXAMEN: Från dagskolan efter 4 (resp. 8) mån:s kurs, från aftonskolan efter 8 (resp. 12) mån:s kurs i Väg- och Husbyggnads-, Motor-, Maskin-, Elektro-, Kemi- samt Värme- o. Sanitetstekniska facken och specialkurs i Radio. Fackskola i skeppsbyggeri. Elektr. Installatörskurser under Kungl. kommerskollegii kontroll. Enda tekniska institut i västra Sverige som har ingenjörskurser som överbyggnad på Verkmästareexamen BÅDE i en dag- och en aftonskola med examen på kortaste tid. Senaste läsåret 579 elever.

Nya Verkmästarekurser börja den 19 och 20 jan. Nya Ingenjörskurser börja den 26 jan. Begär prospekt. Angiv om möjligt vilket fack som önskas. Telefon 14 50 39. Anmäl i tid.

PRESSGRANNAR

Även i Danmark har avtalsrörelsen nått ett kritiskt stadium, som har uppkallat statsministern till en direkt vädjan vid årsskiftet — "vi har inte råd till en stor arbetskonflikt" —, och Politiken understryker kraftigt behovet av snabb uppgörelse utan löneuppskruvning:

Det er nu Hovedorganisationernes Tur at forsøge, om det er muligt for dem at rydde Vanskelighederne til Side. Det er tunge Sten, der skal ryddes bort. Der er fra Arbejderside rejst Krav, som Arbejdsgiverne pure har afvist, Krav om Lønforhøjelser, om højere Ferieløn og kortere Arbejdstid, og paa Forhaand ser det ikke særligt lovende ud. Men hvad der har været muligt for van der Lieth og Hans Rasmussen i Jernindustrien, burde ikke være ugørligt for Hans L. Larsen og Eiler Jensen, og man har vel tilmed Lov til at haabe, at De Samvirkendes Formand — der selv i Gaar her i Bladet udtalte, at der er en mere end rimelig Chance for at undgaa Konflikten — nu i sin mægtige Organisations Jubilæumsaar vil sætte alt ind paa at naa frem til en fredelig Løsning.

Han vil i saa Fald være i Overensstemmelse med sin Partifælle, Statsminister Hedtoft, der i sin Nytaarstale i Radioen indtrængende lagde Parterne paa Sinde at sikre Arbejdsfreden og dermed dansk Produktion.

Men der er andre Kredse, som spekulerer i Storkonflikt og den Opløsning, som følger i dens Kølvand. Kommunisterne vil utvivlsomt, som de har gjort det indtil denne Dag, sætte alle Sejl til for at ophidse Stemningen paa Arbejdspladserne med det Formaal at hindre en fredelig Udgang af Forhandlingerne. Saa mærkeligt er det, at medens Strejker er forbudt og derfor utænkelige i det Land, som er ogsaa vore hjemlige Kommunisters jordiske Paradis, saa er Arbejdskampe her i Landet et af de Vaaben, som de med størst Kærlighed anvender i den politiske Kamp:

Forhaabentlig vil de ikke faa Held til nu igen at kaste Landet ud i en oprivende Storkonflikt. Danmarks økonomiske Situation er af en saa alvorlig Karakter som aldrig før, og der er kun ét Middel, som kan redde os fra Kaos. Dette Middel hedder Arbejde og Produktion, og det vilde være fuldkommen ansvarsløst, om det danske Produktionsmaskineri i Uger eller Maaneder skulle lammes paa Grund af Stridigheder mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne … Danmark har ikke Raad til at tage en Arbejdskamp.

Intet av de nordiska länderna har råd att begå en sådan meningslöshet. Det borde vara även den svenske regeringschefens plikt att göra allt vad han förmår för att avvärja allvarliga störningar av produktionslivet — hittills har man emellertid på känt maner förhållit sig passiv.

Konflikten vid Stockholms spårvägar irriterar allmänheten, som får lida för att parterna inte kan finna varandra på normalt sätt. Vad allmänheten har rätt att begära är, enligt Svenska Dagbladets (h) mening, att trafiken under förhandlingarnas gång återupptas i samma omfattning som förut:

Det bör räcka med att personalen fått tillfälle att demonstrera sin makt i form av vägran att arbeta på övertid. Fortsatt trafikkaos kan icke påskynda avgörandet, men kommer att vålla mycket stark förtrytelse hos allmänheten, vilket lika väl kan rikta sig mot personalen som mot bolaget.

Genom denna halvöppna konflikt har spårvägsbolagets prekära ställning i ett slag aktualiserats. Att genomföra en taxehöjning, som skulle täcka bolagets utgifter och i någon mån dämpa den utrymmeskrävande åkningen på övergångsbiljett på kortsträckor, anses nu icke kunna komma i fråga.

I ty fall återstår ingen annan utväg än att låta staden täcka en del av utgifterna för spårvägstrafiken. Denna utväg, som icke anses nödvändigtvis medföra att spårvägen kommunaliseras, är högst betänklig … Men staden kan å andra sidan icke betunga skattebetalarna med dryga pålagor för en trafik som borde vara självbärande.

Efter de senaste taxehöjningarna går det inte att komma väsentligt längre på den vägen.

Med tanke på att den engelska frihandeln fyller 100 år skriver professor Wilhelm Röpke i Samtid och Framtid:

Vår generation förefaller det overkligt att det en gång funnits ett land, som mot de starkaste intressen och efter en fri och lidelsefull diskussion på ett demokratiskt sätt och utan motprestationer från utlandet fattat beslutet att ta upp kampen med alla utländska konkurrenter utan den skyddstull, som enligt all historisk tradition nästan tycktes höra till statens väsen och som för det oskolade förståndet framstår som något nära nog självklart … Efter längre tids sjuklighet och flera förlamande slaganfall skildes den engelska frihandeln hädan under det stora krisåret 1931.

I dag veta vi hur många förutsättningar som den gången måste förenas till en historiskt sällsynt kombination för att åstadkomma det verkliga under som frihandeln utgjorde. Ännu idag framstår för mången denna händelse som ett naturligt och varaktigt genombrott för förnuftet, freden, folksamhörigheten och det materiella framåtskridandets krafter. "Free Trade Goodwill and Peace among Nations", var Cobdens kamprop, en paroll vars nobless tystar varje försök av den blaserade klokheten att göra sig lustig över sådana "naiviteter". Vi ha sedan dess hört andra kamprop, som kommit leendet att försvinna från våra läppar.

Man talar om den förlegade socialfilosofin hos 1846 års män. Därmed är emellertid inte sagt att vi skulle ha rätt att misstänkliggöra deras motiv, såsom det blivit bruk på kontinenten sedan Friedrich List och andra, och tillskriva dem en sådan hycklande känslokyla och torr egoism som många förbinder med begreppet "Manchesterskolan":

Om en sådan orättvisa överhuvud kan urskuldas, så kan det blott ske genom att peka på den okunnighet om tiden, dess ledande män och bärande idéer, som kännetecknar dem som hysa denna uppfattning … Cobden och Bright hade mycket ärligt uppsåt när de inledde sitt korståg i främsta rummet för ett mål, som man i våra dagar skulle beteckna med uttrycket "gemene mans århundrade"; utvecklingen efter 1846 jävade icke Cobden och Bright, och de breda massorna i England ha haft mycket att tacka dem för.

En jämförelse med diskussionen om Marshallplanen ligger nära till hands.

Det hade varit riktigt, om nuvarande statsministern, sedan han valts till denna post, hade ombildat regeringen med yngre krafter, men främst så att han själv framstått som regeringens obestridde ledare. Svenska Morgonbladet (fp) gör detta inpass i diskussionen om den s. k. generationsväxlingen inom regeringspartiet:

Nu blev i stället läget det att en visserligen begåvad och duktig fackminister men allmänpolitiskt sett en ganska opröövad kraft sköts fram med resultat, att mannen med den starka viljan inom regeringen fick vida starkare inflytande än någonsin tidigare under sin politiska bana. Det riktigaste hade varit, att Wigforss framträtt som statsminister, när han nu inte ville ha Gustav Möller, och Erlander trätt till först när dessa båda män ansåg sig vilja lämna regeringen.

Skillnaden mellan Erlanders och Per Albin Hanssons ställning som statsminister, framgår kanske klarast av en episod, nämligen när den sistnämnde skilde Sandler som utrikesminister ifrån sig, därför att deras utrikespolitiska linjer inte sammanföll; man minns ännu motiveringen härför i det radioanförande han höll. Här framträdde regeringschefen, som tog på sig ansvaret för hela regeringens politik. Man misskrediterar naturligtvis inte hr Erlander genom att framhålla att något liknande förefaller otänkbart med regeringens nuvarande sammansättning och maktförhållanden.

Statsministerfrågan löses bäst om tre kvarts år genom att hela regeringen går — och sedan återkommer Erlander aldrig som statsminister. Det sista kommer socialdemokraterna själva att sörja för. Men först måste de ha en ordentlig knuff.

DAGENS NYHETER utkommer *icke* Trettondagen tisdagen den 6 januari

OFFICIELLT

Krigsmaterielverket förordar till förordnande på två befattningar för byråingenjör i Ce 29 hos ämbetsverket civilingenjör Sven Jacobsson, Vedevåg, och ingenjör Günther Knochenhauer, Stockholm.

Fabriksstyrelsen. Försvarets fabriksstyrelse har fr. o. m. 1 mars förordnat e. o. byråingenjören hos arméförvaltningens tygavdelning N. J. E. Sundström till e. o. fabriksingenjör vid försvarets fabriksverk i Ce 27.

Byggnadsstyrelsen. Förste kontoristen S. H. Debourg och e. o. tjänstemannen L. E. Enwall har förordnats till kansliskrivare i Ce 15.

Länsstyrelserna. Till landssekreterare i Stockholms län har länsstyrelsen på förslag uppfört länsassessorerna Leo Wohlstein, Mariestad, Bengt Fogelberg, Stockholm, och F. B. W. Holmberg, Östersund, i nämnd ordning och med förord åt Fogelberg.

Statens järnvägar. Förste trafikinspektören C. F. Grönberg, Örebro, har beviljats avsked från 1 februari.

— Till förste stationsskrivare har konstituerats stationsskrivarna K. S. H. Nilsson, Göteborg C, på trafikinspektörsexpeditionen Borås C, och E. O. T. Wintzer med oförändrad placering på biljettexpeditionen Kalmar C.

— Till kanslibiträde har konstituerats e. o. kanslibiträdet Ingrid H. A. Carlstén på järnvägsstyrelsens förrådsbyrå.

— Verkstadsförman E. G. Carlsson, huvudverkstaden Tomteboda, har konstituerats till verkstadsmästare med oförändrad placering.

Läroverken. Skolöverstyrelsen har föreslagit: till ett lektorat i modersmålet och historia med samhällslära vid Kristinehamns läroverk adjunkt Nils Sylvan, Gävle, och fil. dr G. E. V. Sohlberg, Karlskoga;

till en adjunktur i modersmålet och engelska vid Jönköpings läroverk e. o. adjunkten Astrid Jacobsson, Trelleborg, och rektor Arne Myrstrand, Hagfors, samt

till en adjunktur i modersmålet och latin vid Bodens läroverk e. o. adjunkten S. A. Holmdahl, Västervik.

— Adjunkten vid h. a. l. för gossar på Södermalm fil. mag. F. A. P. Hall har utnämnts till adjunkt i tyska och engelska vid h. a. l. för flickor på Södermalm.

Realskolorna. Skolöverstyrelsen har till en adjunktur i modersmålet och tyska vid samrealskolan i Kiruna förordat e. o. adjunkterna Elsa Kinnman, Kiruna, och B. E. Eriksson, Tomelilla, i denna ordning.

Flickskolorna. E. o. ämneslärarinnan vid kommunala flickskolan i Kalmar Märta Johansson har utsetts till ordinarie ämneslärarinna vid skolan.

Seminarierna. En e. o. lärartjänst i manlig slöjd vid folkskoleseminariet i Linköping söks av slöjdlärarna J. F. Stridh och K. E. Göransson, Göteborg, S. Heideman, Löberöd, N. E. Hägglöm, Skövde, K. E. Eriksson, Mälarhöjden, N. H. L. Bengtsson, Lund, och T. R. Eliasson, Nynäshamn.

— En ordinarie lärartjänst i manlig slöjd vid folkskoleseminariet i Uppsala söks av slöjdlärarna H. V. Östlin och E. Wik, Uppsala, B. A. Gerremo, Karlstad, N. H. L. Bengtsson, Lund, S. Heideman, Löberöd, E. S. Olsson, Gävle, E. Ericson, Fredriksberg, N. E. Hjortsby, Göteborg, G. B. Troedsson, Torekov, C. G. Nicklason, Långserud, och T. R. Eliasson, Nynäshamn.

Folkskolorna. Till överlärare i Esssunga skoldistrikt i Skaraborgs län föreslår folkskolinspektören och folkskolestyrelsen folkskollärare Wallis Tisell, som är ende sökande.

Nomadskolorna. Läraren vid nomadskolan i Ange Torsten Smideberg har förordnats att 14 januari—27 februari uppehålla nomadskolinspektörstjänsten.

Veterinärerna. Byråveterinär Inge Lauritzson i veterinärstyrelsen har utnämnts till länsveterinär i Stockholms län.

Lediga tjänster. En befattning som e. o. kanslibiträde i justitiedepartementet, befattningen som krigsdomare i regementskrigsrätten vid Hallands regemente och Hallands flygflottilj, järnvägsläkarbefattningen å linjen Lerbäck—Lycketorp, en andre underläkartjänst vid Nyköpings lasaretts kirurgiska avd., ett förordnande med vik.-lön som kontorist vid Säters sjukhus, en befattning som kanslibiträde i Trollhättans landsfiskalsdistrikt, en befattning som biträde för skriv- och kontorsgöromål i Daga landsfiskalsdistrikt, en byråingenjörsbefattning å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå, en befattning som förste byråingenjör hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, befattningen som vägmästare vid vägförvaltningen i Stockholms län och vid vägförvaltningen i Örebro län, en assessorsbefattning i kammarrätten, en adjunktstjänst i matematik och fysik vid högre allm. läroverket i Lidingö, en ord. ämneslärartjänst i matematik och kemi vid kommunala mellanskolan i Hultsfred, två befattningar som biträdande jägmästare och två e. o. kanslibiträdesbefattningar hos domänstyrelsen samt en icke ord. lärartjänst vid Gashults folkskola, Torpa skoldistrikt, kungörs till ansökan lediga.

LO-Lindberg till bränslekommissionen. Till vice ordförande i BK har utsetts förre ordföranden i LO August Lindberg, till kanslichef t. f. revisionssekreteraren Curt Carlon, till ledamot av BK chefen för vedavdelningen byrådirektören i domänverket Gösta Olhammar och till ny chef för vedavdelningen byråchefen i BK jägmästare Karl Lindberg.

Årets första konselj, som hölls på lördagen, ägnades huvudsakligen åt slutjusteringen av statsverkspropositionen och berättelsen om vad i rikets styrelse sig tilldragit. Dessutom behandlades en del andra propositioner. Vidare beslöts på ävligt sätt utfärda kallelse till riksdagen att sammanträda på rikssalen måndagen den 12 januari, då det högtidliga öppnandet äger rum. Ett annat varje år återkommande ärende gällde förordnandet att utöva den befattning med riksdagsärenden, som enligt riksdagsordningen tillkommer ledamot av statsrådet. Denne förbindelseman mellan riksdag och regering blev statsrådet Danielson.

Ingen åtgärd. Regeringen har lämnat utan åtgärd veterinärstyrelsens förslag om proposition till riksdagen om anvisande av ytterligare 200.000 kr. till åtgärder för att bekämpa tuberkulos hos nötkreatur innevarande budgetår.

— Skogsstyrelsens förslag om att av riksdagen skulle äskas 200.000 kr. på tilläggsstat för innevarande butgetår till skogsodling efter kalavverkning **har ej föranlett någon regeringens åtgärd.**

Ensamhetens marknad …

(Forts. från sid. 1)

Guld och gröna skogar i bekantskapsannons slås ledigt ut av en personlig stil

från en äldre dam som visserligen inte reflekterade för egen del, men som i sitt hjärtas godhet erbjöd sig att eventuellt förmedla en sådan med någon pass. fl. Kostnadsfritt.

Annonserna under "personligt" tillhör tidningarnas noggrannast genomlästa spaltcentimeter, de ger enligt all annonsstatistik de flesta svaren och är också de som underkastas den strängaste granskningen från "annonscensuren". Helt naturligt: det är ett stoff som innanför det stramt stiliserade skal seden kräver skälver av liv och spänningsladdning; nödrop ur ensamhetens avgrunder och falskt förföriska locktoner blandas om varandra i spaltkören; stora tvåspaltiga solopartier av unga godsägare med pretentioner och bil och kuttrande hemmadöttrar med gott utseende dränks i treradsannonsernas monotont mumlande recitativ om skötsamma unga män och gladlynta flickor mellan nitton och femtio vårar.

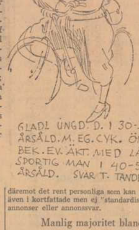

Ensamhetens marknad.

Ensamheten är en tidsplåga som inte ens det frenetiskt arbetande svenska föreningsväsendet lyckats avskaffa; den grinar lika kallt mot folket på de ensliga gårdarna ute på landet som mitt i storstadens myllermassor. Och varje behov som kan avhjälpas mot någon insats av kontanter bildar en marknad: således även människans längtan efter människa. Man är mans gamman, konstaterade redan Eddans skaldefilosof, och dagens korrespondensklubbsföretag instämmer villigt:

Mellan 20 och 25 bär den svenska marknaden utan vidare, därav ett halvt dussin av större format. Deras förmedling omfattar naturligtvis endast en bråkdel av alla bekantskapssökande, som förra året beräknades till i runt tal en halv miljon. Och

man får inte bortse från att dessa siffror uttrycker ett stort och legitimt behov av mänsklig kontakt: skämt- och skojarannonser utgör en förvånansvärt liten procent, och annonsörerna med s. k. allvarliga avsikter en förvånansvärt hög. Bilar, motorcyklar, lantgårdar och förmögenhet "för jämställdhet" spelar en rätt stor roll i annonseringen — men påfallande mycket mindre för svarsfrekvensen; inte ens förd. uts. spelar någon dominerande roll, men däremot det rent personliga som kan utläsas även i kortfattade men ej "standardiserade" annonser eller annonssvar.

Manlig majoritet bland "friarannonser".

För att få veta lite närmare om hur det går till att stifta bekantskap pr brev får man vända sig till en korrespondensbyrå — privatannonsörerna är av naturliga skäl både svårnådda och föga upplagda att ge en vidare offentlighet åt sina aspirationer. Även korrespondensföretagen bevarar åtskillig förtegenhet kring sina affärer, men det finns sådana av skilda slag. Ett tämligen nystartat förestås t. ex. av tre unga Uppsalastudenter, som satt i gång delvis av mänskligt intresse: en av dem är medicinare och räknar extrajobbet som en del av sin psykologiska utbildning. Och nog får man erfarenheter …

— Män annonserar mer och svarar själva fyra gånger så ofta på bekantskapsannonser som kvinnor, fastslår denne expert — så får man väl kalla honom efter ett halvårs sysslande i "yrket" med en takt av ca 50 brev om dagen. Klientelet kan grovt uppdelas i två grupper: de medelålders, som börjar hisna inför ålderdomens ensamhet — inom den gruppen har drygt 75 procent s. k. allvarliga avsikter —, och de yngre, som av olika skäl har svårt att få bekantskaper genom direkt kontakt: där är det väl inte stort mer än 25 procent som menar fullt allvar med sitt "ev. äkt".

Av de medelålders är 80 procent män, medan könsfördelningen är något jämnare hos "ungdomsgruppen" — men även där är herrarna i majoritet.

Annonserande damer går åt som smör.

Följaktligen är det ett försvinnande litet fåtal av de bekantskapssökande damerna som blir helt utan svar, även om de personliga företrädena är klena: ett av våra "slagnummer" senaste tiden var en frånskild dam över fyrtiåren, som tröttnat på ensamheten och som utan något lockande med varken gods eller guld fick en hel hög svar — och två riktigt trevliga bekantskaper, mellan vilka valet blir hennes egen sak. Geografiskt sett fördelas klientelet på hela landet: storstäderna ligger förstås främst, men det finns också specialorter, där ensamheten tycks vara särskilt framträdande: Sandviken är de ensamma männens stad och Borås de ensamma flickornas. Mest "efterfrågade" är unga dansanta flickor, gärna från landet, frånskilda damer, "solida" herrar och studenter: som ett experiment annonserade vi själva och fick 40 svar. Det var många riktigt trevliga flickor — vi korresponderar stadigt med några stycken!

En kanske något oväntad utveckling av korrespondensföretaget …

Smart profitering.

Korrespondensföretagen använder sig emellertid inte alltid av fullt justa metoder — det finns sådana som inskränker sin verksamhet till att med god profit "köra" med en serie namn- och adresslistor, där

kanske flertalet namn är ineffektiva: adressaten okänd eller "upptagen", och som distribuerar t. ex. en lista på 50 adresser till 500 olika abonnenter. Affären finansieras reguljärt genom att abonnenter får lösa ut listorna pr postförskott. Angrar sig någon som kommit med på en lista, kan det hända han (eller hon) får "köpa bort" hela upplagan, vilket kan blir en dyr affär.

Den intervjuade medicinaren-korrespondensföretagaren förutsätter rent av om inte verksamheten borde förstatligas i någon form och på så vis komma under stramare kontroll.

De ensammas kavalkad.

Och så till det personliga. Vad är det för folk som söker bekantskap pr korrespondens? Svar: alla kategorier (utom kanske de allra förmögnaste klasserna förstås, de har Are och Rivieran) — vanliga enkla människor som råkat in i ensamhetens malande cirkel. Det kan vara pojkar som inte dansar eller dansar dåligt — en ytterst fatal brist, det är inte många flickor som svarar där —, "vanliga" flickor utan hemgiftschanser eller partiarrangerande släktingar, änkemän med barn, frånskilda damer, affärsmän som dragit sig tillbaka och upptäcker att de aldrig hunnit stifta kvinnliga bekantskaper, åldringar som plötsligt känner behov av att få någon att stödja sig på och vårda sig om. Och alla är — fortfarande enligt korrespondensbyrån — romantiska, humoristiska och gladlynta, vilka andra själsliga och fysiska egenskaper de anser sig ha; "tankfullhet och allvarlighet" tycks mycket lätt kunna förenas med de förstnämnda tre egenskaperna. Förtroendet till den okände brevvännen är ofta tämligen obegränsat: man börjar med "bästa fröken", lägger bort titlarna på tredje raden uppifrån och erbjuder den obesedda damen komma "som hon är" och titta på enrumslägenheten — "jag har just nyfernissat golven" — så fort som möjligt.

"Välkommen då, jag har fått pröva på ensamheten länge nog och vill hoppas att vi bägge skall trivas riktigt bra med varandra. Så nu tycker jag inte jag behöver skriva något mer brev. Tillgivne …"

Gaut

"Wallenberg bör få fredspriset 1948"

I en skrivelse till norska stortingets Nobelkommitté föreslås legationssekreterare Raoul Wallenberg till erhållande av fredspriset 1948. Skrivelsen är undertecknad av tre svenska riksdagsmän: doktor Bertil von Friesen, författaren Ture Nerman och professor Vilhelm Lundstedt.

Raoul Wallenbergs hjältemod, då han under den nazistiska terrorn 1944 i det belägrade Pest räddade tiotusentals människor, var en av dessa fredens bragder som Alfred Nobel med visshet haft för avsikt att belöna, och som också av Nobelkommittén belönats, då Henri Dunant 1901 och Internationella Röda korset 1944 erhöll utmärkelsen, heter det bland annat i skrivelsen. Wallenberg har liksom Nobelpristagaren av år 1923, Fridtjof Nansen, bidragit till att mildra krigets fasor och dämpa folkhatet, och att han utfört detta verk med ständig livsrisk gör honom icke mindre värd utmärkelsen än här nämnda stora föregångare. En kommitté, som i oktober 1947 hade tillfälle att granska tidigare icke tillgängliga dokument liksom personliga vittnesmål, fann det vara övertygande utrett att legationssekreterare Wallenberg befann sig i livet — i varje fall intill tämligen nära tid. Att han inte för närvarande befinner sig i frihet torde ej utgöra något hinder för hans utnämning. Det finns snarare en möjlighet att detta skulle kunna underlätta hans återkomst till fosterlandet och hemmet.

Förre generaldirektören Anders Örne och professor Lise Meitner, båda medlemmar av ovannämnda undersökningskommitté, och landshövdingskan Ellen Hagen, medlem av Kommittén för Raoul Wallenbergs hemsändande, delar — ehuru icke officiellt förslagsberättigade — vår åsikt att Raoul Wallenberg är den värdigaste kandidaten till 1948 års fredspris, framhåller de tre undertecknarna till slut.

Alla namnanrop skall tas bort

Omkring 130 namnanrop upphör i dessa dagar, men det är bara en början: efter hand ska de återstående 300 också bort, en försämring av servicen som väl inte kommer att göra telefonabonnenterna gladare.

— Det är de ökade kostnaderna som föranlett vår taxehöjning för namnanropsabonnenterna, berättar distriktschefen G. G. Ohrling i rikstelefonbyrån för Dagens Nyheter. För vanliga samtal behöver vi ju inte ha några telefonister, men väl för namnanropen. Vi har därför dels höjt den allmänna avgiften för dessa, dels också infört en särskild avgift, 120 kr., för varje 10.000-tal ingående samtal till namnanrop.

Den största namnanropsabonnenten, Taxi, som hade mellan sex och sju miljoner ingående samtal om året, övergår nu till nummer och likaså hotellen och en del myndigheter, bland dem telegrafstyrelsen själv, vidare Rådhuset, skatteverket och andra. Nästa år ska vidare en del militärförvaltningar och andra bort. Flera abonnenter med över miljonen ingående samtal om året behåller tills vidare sina namnanrop, så t. ex. posten, järnvägen och NK.

En förteckning över de borttagna namnanropen, och vilka nummer dessa ersatts med kommer att finnas på ett särskilt blad i 1948 års telefonkatalog.

TVIST OM MASKINTYP SINKAR ISBRYTARBYGGE

Arbetet med den isbrytare avsedd för Öresund till vilken anslag beviljades 1944 har ännu inte påbörjats, vilket betraktas med bekymmer i sjöfartskretsar.

Anledningen härtill är oenighet beträffande tekniska frågor. Man kan sålunda inte komma överens om maskintypen. Under tiden får sjöfarten vid våra kuster uppleva den ena svåra vintern efter den andra, och ledningen för isbrytarverksamheten dras med oerhörda svårigheter. Riksdagen har visat sin positiva inställning till en effektivare isbrytning genom att i våras bevilja medel till konstruktionsritningar för ytterligare en isbrytare. Samtidigt uttalades en förhoppning att denna skulle kunna komma till stånd så snart som möjligt. Dessa ritningar har nu påbörjats. Med detta tillskott skulle vi få fyra statsisbrytare. Den gamla och dyrbara "Atle" skulle då kunna ersättas. Nu har man alltså blott "Atle" och "Ymer" att arbeta med de närmaste åren.

TOG TILLBAKA BEKÄNNELSE OM MORDBRAND.

Från Dagens Nyheters korrespondent.

UDDEVALLA, lördag.

Jordbruksarbetaren Oskar Johansson från Ör i Dalsland, som häktats för att han anlagt eld i sin faders gård, vilken nedbrann till grunden, har rannsakats inför Nordals häradsrätt. Han hade för polisen uppgivit att han tänt på gården därför att man var trångbodd i hemmet och för att han längtade ut i världen. Inför domstolen tog han tillbaka sitt erkännande och påstod att elden uppstått då han skulle tända sin pipa. Svaranden försattes på fri fot, och målet uppsköts till 9 februari.

LANDNINGSFÖRBUD TVINGADE OSLO-PLANET TILL TORSLANDA.

GÖTEBORG, lördag.

TT. Då ordinarie flygplanet Oslo—Köpenhamn på lördagseftermiddagen kom till Köpenhamn var det landningsförbud där på grund av dåligt väder. Även i Aalborg och Aarhus var det landningsförbud. Planet gick därför till Torslanda och de 19 passagerarna fick ta tåget till Köpenhamn.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.